

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนในเขตจังหวัดนครนายก

ชนิษฐา วิเศษภู่อเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนในเขตจังหวัดนครนายก
(FACTORS ASSOCIATED WITH NUTRITIONAL STATUS AMONG PRE-SCHOOL
CHILDREN IN NAKHONNAYOK PROVINCE)

ชนิษฐา วัศิชฎ์เจริญ 4837590 RACN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : นพวรรณ เป็ยชื้อ, Ph.D. (Nursing), วรณัน ประสารอริคม,
Ph.D. (Home Health Care Nursing)

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlational Study) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน ที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุระหว่าง 4-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 1-2 ในโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาล จังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 จำนวน 118 คนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาลจังหวัดนครนายกและผู้ปกครองของเด็กนักเรียน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายชั้น เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ในปี พ.ศ. 2550 โดยให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามแล้วประเมินภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน วิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยายและการทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านบุคคล (เพศ, พฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กก่อนวัยเรียน และกิจกรรมทางกาย) ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนได้แก่ พฤติกรรมการจัดเตรียมอาหารของผู้ปกครอง ($\chi^2 = 7.788, p = 0.002$) อาชีพของผู้ปกครอง ($\chi^2 = 12.694, p = .026$), การศึกษาของผู้ปกครอง ($\chi^2 = 12.897, p = .002$), ค่าอาหารของครอบครัว ($\chi^2 = 4.944, p = .026$), จำนวนสมาชิกในครอบครัว ($\chi^2 = 9.555, p = .002$) และการได้รับข่าวสารข้อมูลด้านอาหารจากเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ ($\chi^2_{\text{cor}} = 8.261, p = .004$) ในขณะที่พฤติกรรมการเลือกซื้ออาหาร และพฤติกรรมการประกอบอาหาร รายได้ของครอบครัว การได้รับข่าวสารข้อมูลด้านอาหารจากครูที่โรงเรียน จากบุคคลในครอบครัวและจากสื่อต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน ปัจจัยด้านโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงพละศึกษา ($\chi^2 = 6.816, p = .033$) ในขณะที่กิจกรรมก่อนเข้าห้องเรียนและการจัดโครงการอาหารกลางวันไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน

การศึกษาค้นครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ปัจจัยด้านครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญกับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน ดังนั้น พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนควรร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพในการให้ข้อมูลข่าวสารด้านอาหารเพื่อเพิ่มพูนทักษะพฤติกรรมการจัดเตรียมอาหารกับผู้ปกครอง รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการและการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อภาวะโภชนาการที่ดีของเด็กก่อนวัยเรียน ผลการศึกษาค้นครั้งนี้ยังใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายของโรงเรียนเพื่อป้องกันปัญหาโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนในเขตจังหวัดนครนายก

คำสำคัญ: ภาวะโภชนาการ/ เด็กก่อนวัยเรียน/ ปัจจัยด้านบุคคล/ปัจจัยด้านครอบครัว/ปัจจัยด้านโรงเรียน

**FACTORS ASSOCIATED WITH NUTRITIONAL STATUS
AMONG PRE-SCHOOL CHILDREN IN NAKHONNAYOK
PROVINCE****KHANITTA WISITCHAROEN 4837590 RACN/M****M.N.S. (COMMUNITY HEALTH NURSE PRACTITIONER)****THESIS ADVISORS: NOPPAWAN PIASEU, Ph.D. (Nursing),
WORRANAN PRASANATIKOM, Ph.D. (Home Health Care Nursing)****ABSTRACT**

Abstract: This correlational study aimed to examine personal, family, and school factors associated with nutritional status among pre-school children in urban and rural areas of Nakhonnayok province. The sample included 118 pre-school children aged 4-6 years old who attended pre-schools and one of their parents/guardians. Multistage random sampling was used. Data were collected from January to February, 2007 by using self-administered questionnaire completed by the parent/guardian and nutritional status assessed in the children. Data were analyzed by descriptive statistics and Chi-square test.

Results revealed that personal factors (gender, food behavior, and physical activity) were not associated with nutritional status. Family factors associated with nutritional status were parent's food preparation behavior ($\chi^2 = 7.788$, $p=.002$), parent's occupation ($\chi^2 = 12.694$, $p=.026$), parent's education ($\chi^2 = 12.897$, $p=.002$), family food expenditure ($\chi^2_{cor} = 4.944$, $p=.026$), number of family members ($\chi^2 = 9.555$, $p=.002$), and food information received from health team ($\chi^2 = 8.261$, $p=.004$). While parent's food selection and food cooking behavior, family income, food information received from teacher, food information received from family members and food information received from mass media were not associated with nutritional status. The school factor associated with nutritional status was duration of physical education ($\chi^2 = 6.816$, $p=.033$). Whereas, physical activity before classroom attention and school lunch program were not associated with nutritional status among pre-school children.

Findings suggested that family is an important factor for nutritional status in pre-school children. Therefore, nurse practitioners could collaborate with health team and teacher to provide information on nutrition especially food preparation technique for parents and promote nutritional health through physical exercise among pre-school children. The findings also provided baseline information to initiate a school policy in order to prevent nutritional problems among pre-school children in Nakhonnayok province.

**KEY WORDS: NUTRITIONAL STATUS/ PRE-SCHOOL CHILDREN/
PERSONAL FACTORS/ FAMILY FACTORS/ SCHOOL FACTORS**

168 pp.